

Linga Hyttelag
v/ Rune W Hanssen
Folldalslia 11
5239 Rådal

Norges Miljøvernforbund
v/ Ruben Mjelde Oddekalv
ruben@nmf.no

Statsforvaltaren i Vestland
Njøsavegen 2
6863 Leikanger
svflpost@statsforvaltaren.no

Bergen, 12. februar 2021

KLAGE OVER VEDTAK 22. JANUAR 2021 - UTSLIPPSTILLATELSE TIL LINGALAKS AS

INNLEDNING

Vi viser til vedtak datert 22. januar 2021 hvor Statsforvaltaren i Vestland gir utslippstillatelse til Lingalaks AS for oppdrettsanlegg på ny lokalitet ved Lingaholmane i Kvam herad. Med dette fremsettes klage over vedtaket.

Hovedbegrunnelsen for klagen er at utslippstillatelsen er gitt på mangelfullt faktisk grunnlag, jf forvaltningsloven § 17, og i strid med føre var-prinsippet, jf naturmangfoldloven § 9. Det er påvist rødlistet bambuskorallskog i nærheten av den nye lokaliteten. Det er generelt stor kunnskapsmangel om arten og om påvirkningen fra akvakultur, men det er på det rene at miljøskadene er uopprettelige. I henhold til føre var-prinsippet må det legges til grunn at utslipp i samsvar med vedtaket kan føre til betydelig skade på den sterkt truede bambuskorallskogen i området ved Lingaholmane.

Dette fører etter vårt syn til at vedtaket er å anse som ugyldig etter sitt innhold, slik at Lingalaks AS' søknad om utslippstillatelse skal avslås. Subsidiært kreves at Statsforvaltaren i Vestland utsetter å treffe vedtak om utslippstillatelse til det foreligger nøytralt, tilfredsstillende faktagrunnlag.

NÆRMERE OM FOREKOMSTEN AV BAMBUSKORALLSKOG VED LOKALITETEN OG MILJØRISIKO VED UTSLIPP FRA OPPDRETTSANLEGG

Det fremgår av vedtaket (s. 5) at det under saksbehandlingen er påvist forekomster av bambuskorallskog ca 500 meter fra den aktuelle lokaliteten ved Lingholmane. Bambuskorallskog er en rødlistet art i Artsdatabanken som er registrert som sterkt truet. Arten er sjelden, den forekommer nesten bare i Norge og på få steder. I Andfjorden har Statsforvalteren i Troms og Finnmark gått inn for fredning av et område med bambusskog som marint verneområde.

Det er generelt stor kunnskapsmangel om arten. Miljøskade på bambuskorallskog er irreversibel, og at bambuskorallen viser en langsom, signifikant reduksjon de senere år. Påvirkning fra akvakulturanlegg er ikke hensyntatt i rødlistevurderingen.

Manglende kunnskap om korallforekomstene i Hardangerfjorden var hovedårsaken til at Statsforvaltaren (da Fylkesmannen) i Vestland avstod fra å avgi uttalelse i Olje- og

energidepartementets behandling av North Connect-saken 10. mars 2020.¹ Fylkesmannen rådet istedet OED 'til å vurdere konkret om nytt kunnskapsgrunnlag i form av tilleggsutgreiingar er nødvendig og avgjerande for den vidare sakshandsaminga, og om oppdatert kunnskap er ein viktig føresetnad for eventuelt å kunne sette vilkår som sikrar omsynet til det marine naturmangfaldet.' Det er ikke kommet frem noe i ettertid som styrker kunnskapsgrunnlaget om arten, etter det vi kan se.

Utslipp av organiske partikler fra fiskeoppdrett er høye, og påvirkningen på bunnen under produksjonen kan bli stor. Fjordbunnen rundt Lingaholmane har fått sin del av miljøskader og bør ikke belastes mer.

Effekten av utslipp fra akvakultur på spesielle marine naturtyper, rødlistet habitat og arter er behandlet i Havforskningsinstituttets rapport nr 8 fra 2016. Bambuskorall er ikke spesifikt omtalt, men anbefalingene for arten følger det som gjelder for hovedarten *Lophelia Pertuosa*: 'Det er ikke tilstrekkelig kunnskap for å kunne gi gode og sikre råd om etablering og drift av oppdrettsanlegg i fjorder og kystsoner med forekomster av korall. Det er ingen kunnskap om effekten av forhøyet sedimentasjon av organiske partikler på hornkoraller. Arten er sårbar pga langsom vekst og lang levetid. Konsekvensene av negativ påvirkning vurderes som store.' Det heter videre i rapporten at '[o]ppdrettsanlegg utgjør den største risikoen for korallrevene i dag.'

Vi viser videre til Havforskningsinstituttets rapport nr 43 2020 som angir forslag til metode som bør benyttes for å kartlegge korall og svamp ved nye akvakulturanlegg. Havforskningsinstituttet viser her blant annet til at den årlige veksten for koraller i en avstand på 250-1000 m fra anlegget er 30-50 % av måling ved referansestasjon. Vi ville finne det naturlig at denne rapporten ble benyttet i behandlingen av søknaden fra Lingalaks AS.

Det fremgår av vedtaket at funnet av bambuskorallskog ved den nye lokaliteten er gjort av Rådgivende Biologer AS. Firmaet er engasjert av Lingalaks AS og representerer søkerens partsinteresse i saken. Asplan Viak har på vegne av Lingalaks AS forsøkt å modellere spredningen av utslipp fra det planlagte oppdrettsanlegget. Det fremgår av vedtaket (s. 5) at man under modelleringen har lagt til grunn en annen plassering av oppdrettsanlegget enn det som er planlagt.

Påvisningen av rødlistet bambuskorall er blitt offentlig kjent i og med det påklagede vedtaket om utslippstillatelse, og vi stiller oss undrende til at opplysningene ikke er gjort tilgjengelig under høringen av søknaden. Som interessenter i saken har vi nå behov for å innhente mer informasjon om bambuskoraller og vurdere hvilken effekt oppdrettsanlegget kan få for miljøet i denne delen av Hardangerfjorden. For vår del kan det bli aktuelt å innhente utredninger fra andre profesjonelle miljøer enn dem Lingalaks AS har engasjert. Det kan dessuten ikke utelukkes at det vil melde seg nye interessenter basert på den nye informasjonen i saken.

I det hele tatt anser vi det som problematisk at søknad om utslippstillatelse er blitt godkjent uten at opplysninger om bambuskorallskog er gjort tilgjengelig for berørte parter. Vi viser i denne forbindelse til Fylkesmannens merknader i North Connect-saken i merknader 10. mars 2020, som pekte på nettopp dette forholdet.

NÆRMERE OM KRAVET TIL FORSVARLIG UTREDNING OG FØRE VAR-PRINSIPPET

¹ Se Fylkesmannen i Vestlands brev 10. mars 2020 til Olje- og energidepartementet https://www.regjeringen.no/contentassets/89bb73249c264b1ca17120c6eba9dc75/fylkesmannen-i-vestland.pdf?uid=Fylkesmannen_i_Vestland

Statsforvaltaren har plikt til å sørge for at saken er fullt opplyst før vedtak treffes, jf forvaltningsloven § 17. I saken er særlig naturmangfoldloven §§ 8-12 viktige som grunnlag for saksbehandlingen, jf lovens § 7.

Gitt det mangelfulle kunnskapsgrunnlaget mener vi at føre var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 må tillegges stor vekt. Føre var-prinsippet er et pliktig hensyn ved skjønnsutøvelsen i saker som kan medføre miljøskade. Vi viser i denne forbindelse til bestemmelsens siste punktum, hvor det heter: 'Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.'

I henhold til føre var-prinsippet må det legges til grunn at utslipp i samsvar med vedtaket kan føre til betydelig irreversibel skade på den sterkt truede bambuskorallskogen i området ved Lingaholmane. P.t. knytter det seg for mye usikkerhet til hvor store negative effekter tiltaket vil få for arten til at det etter vårt syn er forsvarlig å gi utslippstillatelse, herunder også på vilkår.

KONKLUSJON

Vi anfører prinsipalt at vedtaket om utslippstillatelse er fattet på mangelfullt faktagrunnlag, i strid med føre var-prinsippet, og at det derfor er ugyldig etter sitt innhold.

Subsidiært klager vi over saksbehandlingen som har ledet frem til vedtaket, hvor et nytt, viktig moment er gjort offentlig kjent samtidig med at vedtaket treffes. I lys av faren for miljøskader bør Statsforvaltaren utsette å treffe vedtak om utslippstillatelse til det foreligger nøytralt, tilfredsstillende faktagrunnlag, jf naturmangfoldloven § 9. Alle tilgjengelige opplysninger om bambuskorallskogforekomst ved den nye lokaliteten bør legges ut på høring før søknaden behandles.

Under enhver omstendighet ber vi Statsforvaltaren i Vestland ta stilling til om klagen bør gis oppsettende virkning, jf forvaltningsloven § 41.

Med hilsen

for Linga Hyttefag

Rune W. Hanssen

for Norges Miljøvernforbund

Leder

Ruben Mjelde Oddekalv

